

CONTEXT

Abril de 1713, les Dues Corones Borbòniques –corones francesa i castellana, favorables al pretendent Felip d'Anjou- i la Gran Aliança –Gran Bretanya, Àustria, Províncies Unides, Brandenburg, Portugal i el Ducat de Savoia favorables, al pretendent Carles d'Àustria- signen el *Tractat d'Utrecht* en que Felip d'Anjou és reconegut com a rei de Castella a canvi de la pèrdua de les seves possessions europees i de drets econòmics que posen fi al seu monopoli del comerç amb Amèrica. És la fi de la guerra que ha sacsejat Europa des de l'any 1701. Felip V queda lliure per acabar la guerra amb Catalunya i sotmetre els territoris de la Corona Catalanoaragonesa, per fi podrà coronar-se rei de la Monarquia Hispànica.

La Guerra de Successió internacional s'acaba, l'exèrcit aliat abandona el Principat segons el tractat. El poder polític català reacciona ràpidament. El dia 30 de juny es reuneix la *Junta de braços* –l'eclesiàstic, el militar i el reial o popular- per decidir quina decisió adoptar: rendició o guerra. La rendició sense condicions significa l'abolició de les constitucions, la pèrdua de les institucions i la pèrdua de la llibertat com ja ha succeït als Regnes de València i d'Aragó.

El dia 6 de juliol la decisió és unànime, continuar la guerra en nom de Carles III en defensa de "*Lleis, Constitucions, Privilegis, Honors, Costums i Prerrogatives*". És la *Guerra dels Catalans* de l'any 1713 fins a la capitulació de Barcelona l'any 1714. El rei Carles III, ara emperador Carles VI del Sacre Imperi Romanogermànic, no renunciarà al tron hispànic fins l'any 1725 en el Tractat de Viena.

La Generalitat, amb una llarga tradició de participar en conflictes bèl·lics des de la seva fundació l'any 1359, s'organitza de forma immediata. El mateix dia 9 de juliol la Junta de Braços crea la *Junta de 36* per tal de gestionar la guerra. Edita i pregona el *Ban de Guerra* per donar a conèixer als ciutadans de Barcelona, i de tot el Principat, la decisió presa i també edita un ban per allistar soldats en els regiments de cavalleria i infanteria que aixeca.

En tres setmanes la Generalitat aixeca de nova creació quatre regiments de cavalleria i dues companyies d'hússars, cinc regiments d'infanteria i sis regiments de fusellers de muntanya que es sumen als regiments ja existents i als contractats provinents de l'exèrcit de Carles III.

És un exèrcit modern, equipat i organitzat com qualsevol altre exèrcit europeu de l'època, amb algunes particularitats pròpies –els fusellers de muntanya- que donen un avantatge tàctic al estar perfectament adaptats a l'orografia del territori, practicant un tipus de guerra a la que els exèrcits compostos per regiments d'infanteria de línia no estan acostumats ni preparats.

D'esquerra a dreta:

Tinent coronel Reg. Sant Narcís

Fuseller Reg. Nostra Senyora dels Desamparats

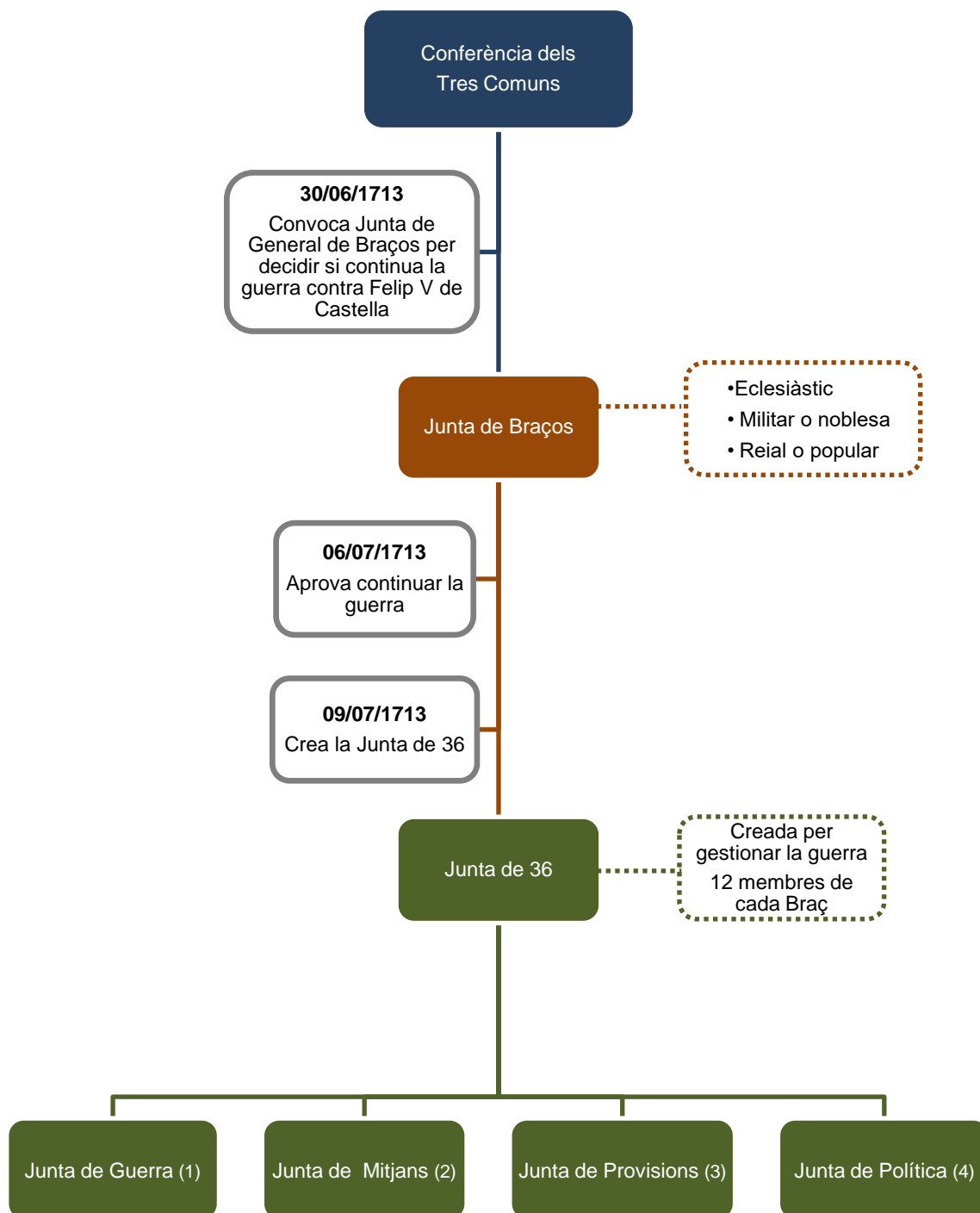
Granader Reg. Nostra Senyora del Roser

Tambor Reg. Santa Eulàlia

Coronel Reg. Immaculada Concepció (a cavall)

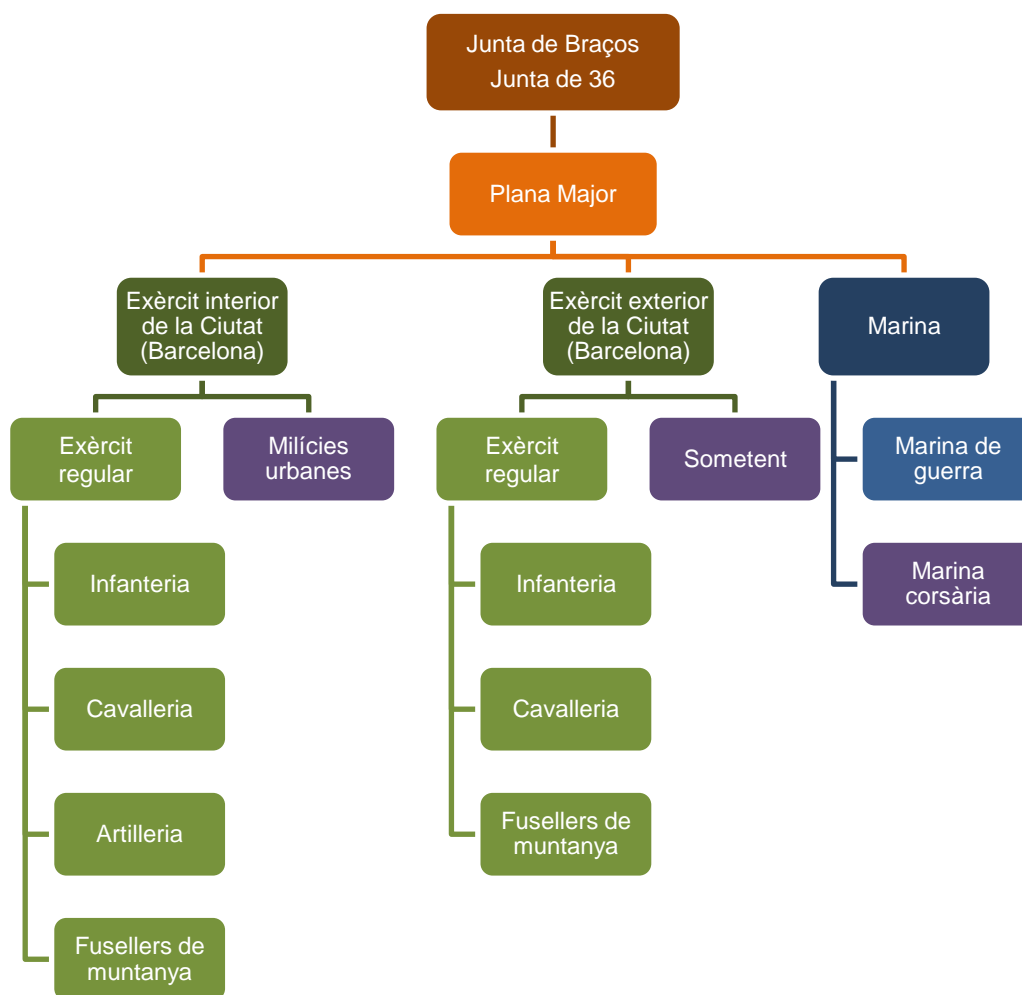
Bandera Reg. Immaculada Concepció

ORGANITZACIÓ PER A LA GUERRA

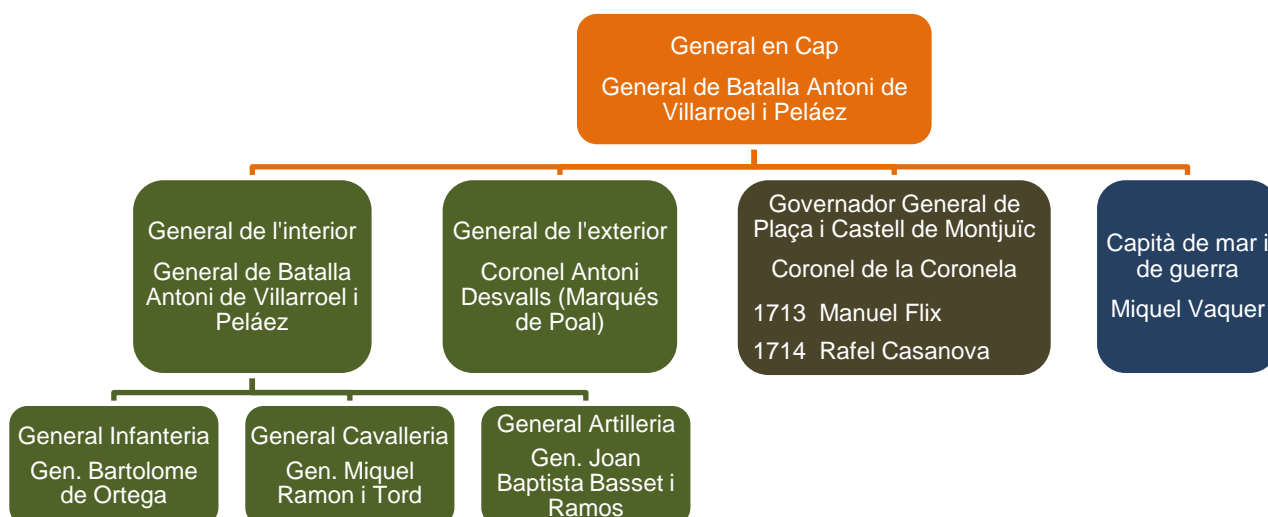

- 1) Nomenament de càrrecs militars, creació de noves unitats, contractació d'unitats existents, reforma d'unitats, assessorament a la Junta de Provisions de l'equipament de les unitats.
- 2) Finançament de la guerra.
- 3) Subministrament de tots el material imprescindible per l'exèrcit: menjar per soldats i cavalls, vestits, armes i municions.
- 4) Vetlla pel correcte funcionament de l'administració de justícia, responsable de la propaganda a favor de la guerra.

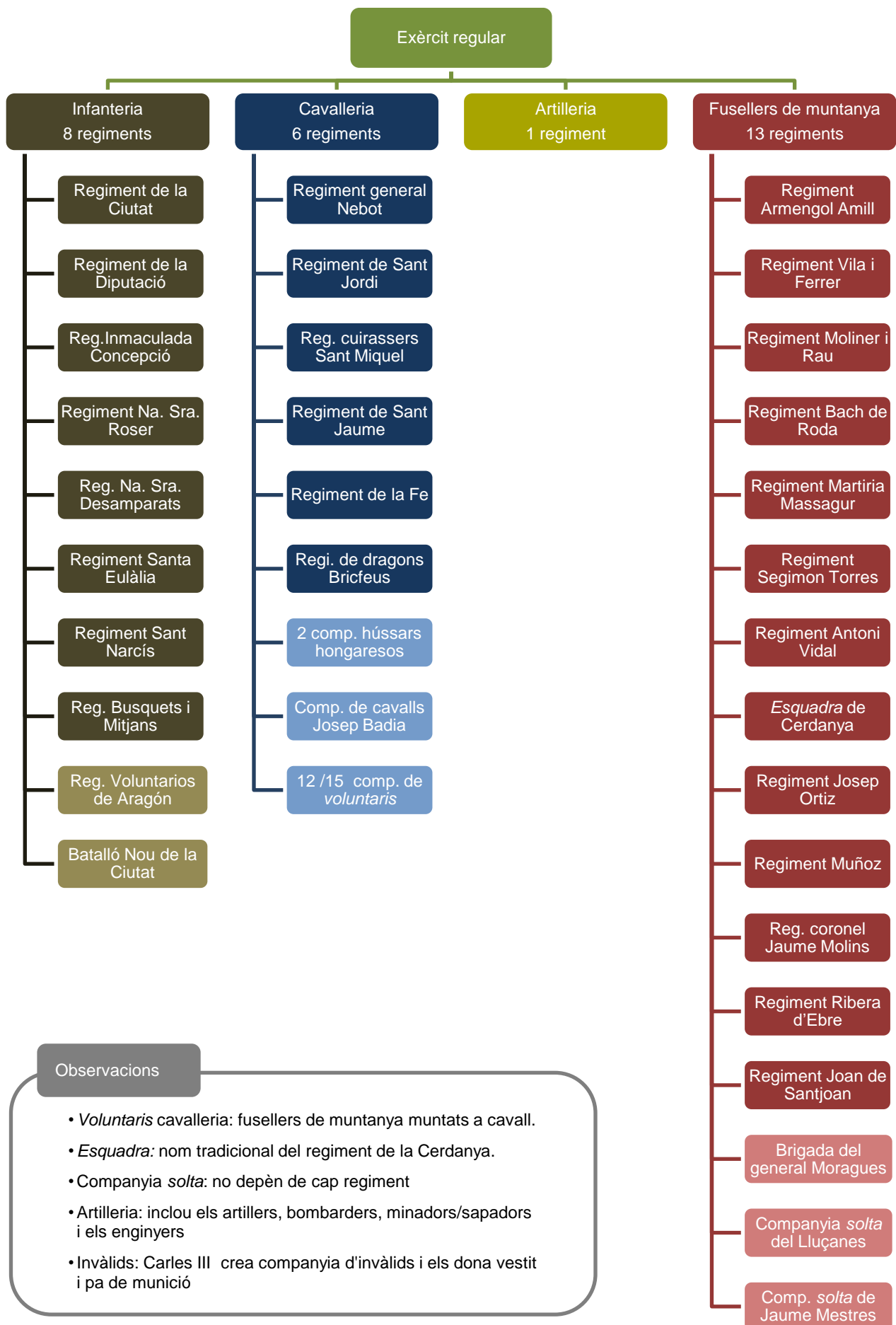
ORGANIGRAMA EXÈRCIT

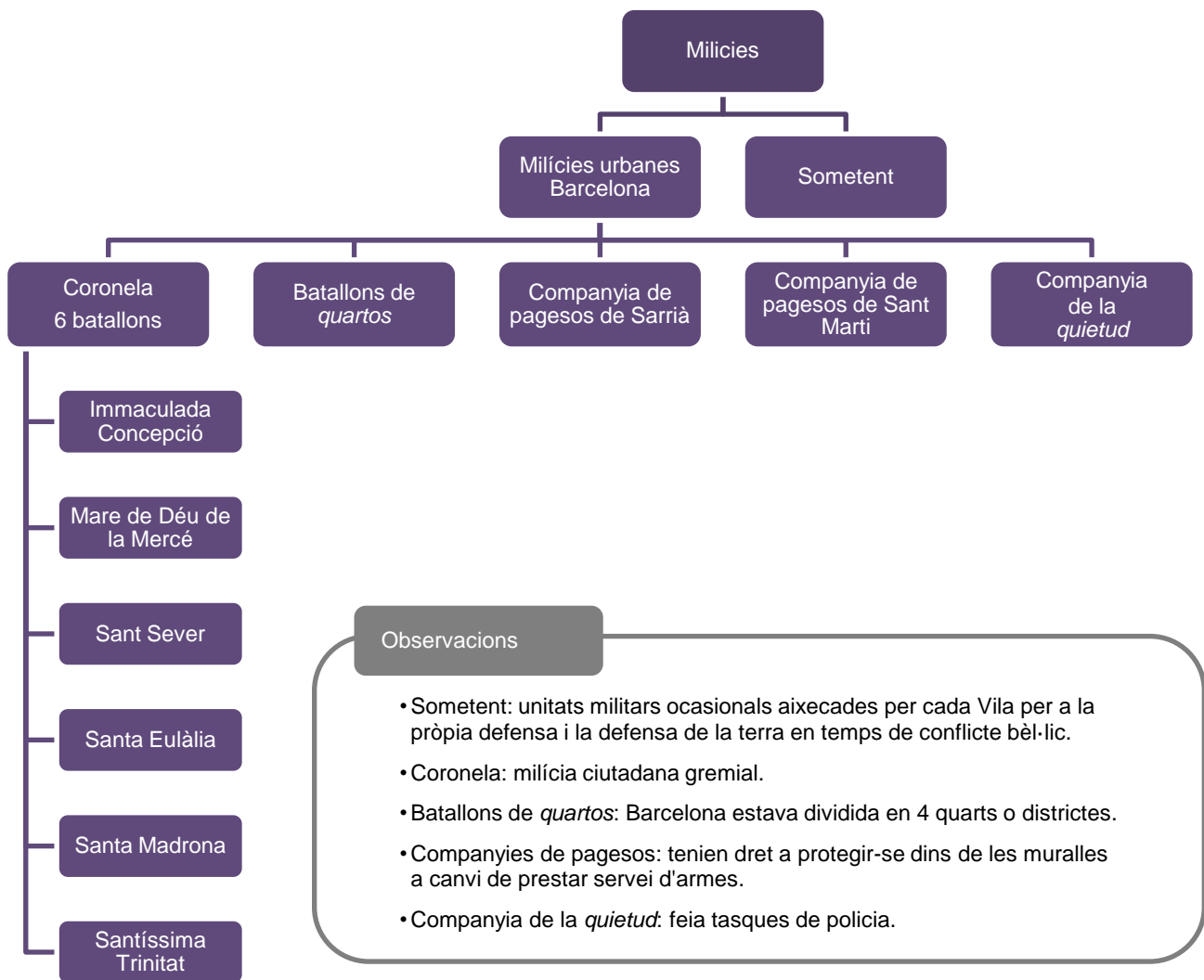
Plana Major

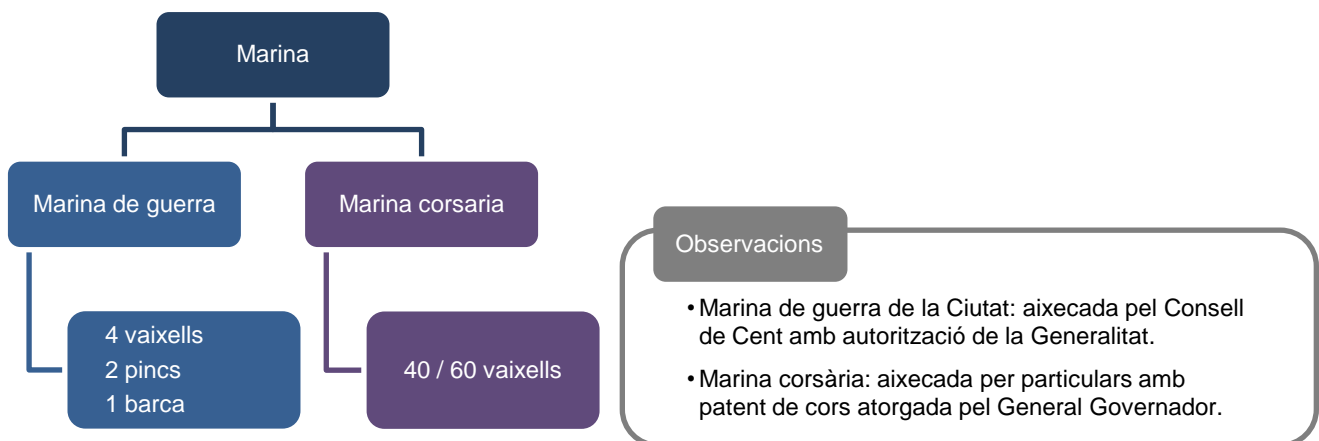
Unitats exèrcit

Unitats milícies

Marina

RELACIÓ DE REGIMENTS DEL NOU EXÈRCIT CATALÀ 1713-1714

El 9 de juliol de 1713 la Generalitat incorpora unitats existents de cavalleria i d'infanteria procedents de l'exèrcit de Carles III, allistant els oficials i soldats amb les mateixes condicions. Al mateix temps aixeca noves unitats per cobrir les necessitats de la guerra.

Infanteria

Nom	Procedència	Data creació
Regiment de la Diputació	Generalitat	18 novembre 1705
Regiment de la Ciutat	Consell de Cent	20 novembre 1705
Cos d'invàlids o impeditos ¹	ve de Carles III	1706
Regiment Voluntarios de Aragón	ve de Carles III	1711
Regiment de la Inmaculada Concepció	Generalitat	18 juliol 1713
Regiment Nostra Senyora del Roser	Generalitat	19 juliol 1713
Regiment Sant Narcís	Generalitat	19 juliol 1713
Regiment Santa Eulàlia	Generalitat	19 juliol 1713
Regiment Nostra Senyora Desamparats	Generalitat	28 juliol 1713
Companyia de Napolitans	Generalitat	20 octubre 1713
Regiment Busquets i Mitjans ²	Assentisme	1713
Batalló Nou de la Ciutat	Consell de Cent	gener 1714

¹ Oficials i soldats amb ferides que els impedeixen un servei total.

² Aixecat per assentisme per Francesc Busquets.

Fusellers de muntanya

Nom	Procedència	Data creació
Regiment Ermengol Amill	ve de Carles III 1711	Incorporat 9 juliol 1713
Regiment Joan Vilar i Ferrer	ve de Carles III 1708	Incorporat 9 juliol 1713
Regiment Manuel Moliner i Rau	ve de Carles III 1705	Incorporat 9 juliol 1713
Regiment Muñoz	ve de Carles III 1706	Incorporat 9 juliol 1713
Esquadra de Cerdanya ¹	ve de Carles III	Incorporat 1713
Companyia solta de Jaume Mestres	ve de Carles III	No és coneix
Regiment Bac de Roda	Generalitat	18 juliol 1713
Regiment Segimon Torras	Generalitat	22 juliol 1713
Regiment Jaume Molins	Generalitat	23 juliol 1713
Regiment Antoni Vidal	Generalitat	2 agost 1713
Regiment Ribera d'Ebre	Generalitat	2 agost 1713
Regiment Martirià Massegur	Generalitat	20 agost 1713
Companyia solta del Lluçanes	Generalitat	1713
Regiment Joan de Santjoan	Generalitat	No és coneix
Regiment Josep Ortiz		1714
Brigada del general Moragues ²	Generalitat	1714

¹ Aixecada per assentisme per Antoni Llorós

² Aixecat per assentisme per Josep Moragues, a despesa de la Generalitat.

Cavalleria

Nom	Procedència	Data creació
Regiment general Nebot	ve de Carles III 1703	Reformat juliol 1713
Regiment de la Fe ¹	Assentisme	16 juliol 1713
Regiment de Sant Jordi	Generalitat	24 juliol 1713
Regiment de Sant Jaume fins 1714 ²	Generalitat	Deliberat 23 agost 1713
Regiment de dragons Sant Miquel	Generalitat	28 agost 1713
Companyia del capità Badia	Generalitat	18 juliol 1713
2 companyies d'hússars hongaresos ³	Generalitat	24 juliol 1713
Regiment de dragons Bricfeus ⁴	Assentisme	1714

¹ Aixecat per assentisme per Sebastià Dalmau

² Aixecat 1714

³ Agregades al Regiment Sant Jordi el 28 d'agost de 1713

⁴ Aixecat per assentisme per Pere de Bricfeus

Assentisme: Un particular demana a la Generalitat autorització per crear un nou regiment del que és nomenat coronel. Els costos d'uniformes i armes són càrrec seu.

Voluntaris ¹

Nom	Procedència
Companyia de voluntaris de Adjutori Segarra	ve de Carles III
Companyia de voluntaris de Gabriel Bonet	ve de Carles III
Companyia de voluntaris de Gabriel Palmés	ve de Carles III
Companyia de voluntaris de Jaume Mestres	ve de Carles III
Companyia de voluntaris de Jaume Roca	ve de Carles III
Companyia de voluntaris de Jaume Valls	ve de Carles III
Companyia de voluntaris de Josep Busquets	ve de Carles III
Companyia de voluntaris de Josep Marco	ve de Carles III
Companyia de voluntaris de Josep Mestres	ve de Carles III
Companyia de voluntaris de Pere Bonet	ve de Carles III
Companyia de voluntaris de Ramon Moga	ve de Carles III
Catorze companyies capità desconegut	venen de Carles III

¹ Són fusellers de muntanya muntats que combaten com els dragons clàssics, és a dir, com infanteria muntada. Són una aportació tàctica exclusivament catalana.

Artilleria

Nom	Procedència	Data creació
Regiment d'artilleria ¹	Generalitat	15 juliol 1713

¹ Tres companyies d'artillers, una de bombarders i cos d'enginyers que venen de Carles III.

Disposa de canons i morters, la Ciutat té una foneria de canons que permet fabricar-ne de nous i reparar-los. També per fabricar bales i bombes

Milícies urbanes aixecades pel Consell de Cent de Barcelona

Nom	Procedència	Data creació
Coronela de Barcelona	Carles III reorganitza 1705	Reorganitzada agost 1713
Companyia de la Quietud ¹	Consell de Cent	26 juliol 1713
Batallons de Quarters ²	Consell de Cent	16 setembre 1713
Companyia de pagesos de Sarrià	Consell de Cent	1714
Companyia de pagesos de Sant Martí	Consell de Cent	1714

¹ Per vetllar per l'ordre públic i evitar pillatge de les cases abandonades.

² Per assistir a la Coronela a l'ordre públic tots els ciutadans estan organitzats per *quartos*, és a dir, per barris. El 16 de setembre de 1713 el Consell de Cent reparteix la Ciutat en quatre quarts.

Sometent

Unitats de combatents a temps ocasional, aixecades per cada vila o poble per a la pròpia defensa i la defensa de la terra en temps de conflicte bèl·lic. No estan sotmeses al poder militar sinó al civil.

Marina

Marina de guerra de la Ciutat, aixecada pel Consell de Cent amb autorització de la Generalitat.

Marina corsària, aixecada per particulars amb patent de cors atorgada pel General Governador.

Per complementar la informació vegeu també:

<https://www.memorial1714.cat/estructura-regiment-dinfanteria-1705/>

<https://www.memorial1714.cat/estructura-regiment-dinfanteria-1713/>

<https://www.memorial1714.cat/glossari-de-lexercit-catala/>

<https://www.memorial1714.cat/pagues-i-provisions-exercit-de-carles-iii/>

Fonts:

DE CASTELLVÍ, Francesc. “*Narraciones Históricas Tomo III*”, Madrid, Fundación Francisco Elías de Tejada, 1997

HERNANDEZ Xavier, RIART Francesc, “*Els exèrcits de Catalunya 1713-1714*” – Rafael Dalmau Editor, 2007

SERRA Francesc, RIART Francesc, “*1713 La preparació de la Guerra dels Catalans*”, Rafael Dalmau Editor, 2019

Text: J.BQ.E.

Dibuixos: Francesc Riart i Jou